

Miljöavdelningen, Koncernkontoret

Västra Götalandsregionen

2019-04-08

Uppföljning målområde läkemedel 2018

Mål i miljöplan 2017-2020	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Trend
Andel av leverantörer med avtal där miljökrav ställts (måltal 100 %) och utvärdering har genomförts (måltal öka)	-	32%	55 %	●
Antal antibiotikarecept/1000 invånare (måltal 250)	306	299	287	●

Sammanfattning

Läkemedel är viktiga för att förebygga, lindra och bota sjukdomar. Forskning visar att vissa läkemedelssubstanser ger skadliga effekter när de hamnar i naturen. Läkemedelsrester kan nå naturen både vid tillverkning och användning. Målet i miljöplanen syftar till att minska miljöbelastningen vid produktion och användning av läkemedel.

Genom kravställande i upphandling av läkemedel och systematisk uppföljning av kraven kan Västra Götalandsregionen minska riskerna för att läkemedelsrester når miljön i produktionskedjan. Att verka för en rationell antibiotikaanvändning bidrar både till en minskad användning av antibiotika och en användning av rätt sorts antibiotika.

Under 2018 så har VGR i samtliga läkemedelsupphandlingar ställt krav enligt med Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier för produktgrupp läkemedel samt krav enligt Uppförandekod för leverantörer. Totalt har Koncerninköp följt upp kraven hos 42 av 76 leverantörer (55 %).

Förskrivningen av antibiotika på recept fortsätter att minska i Västra Götaland, under 2018 med 4%. Med en förskrivning på 287 recept/1000 invånare och år är det bara i åtta av landets 21 regioner som förskrivningen är lägre.

Produktion av läkemedel

Krav i enlighet med Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier för läkemedel samt krav enligt Uppförandekod för leverantörer har ställts i samtliga läkemedelsupphandlingar under 2018.

VGR har under en längre period deltagit i Upphandlingsmyndighetens expertgrupp och en arbetsgrupp med upphandlingstekniskt fokus för uppdatering av myndighetens hållbarhetskriterier för läkemedelsupphandling. De nya, föreslagna kriterierna publicerades för externa synpunkter i februari 2019 och innehåller bland annat tilldelningskrav för utsläppskontroll på processvatten efter läkemedelstillverkning och för information om läkemedelsproduktens klimatpåverkan.

VGR har, inom ramen för det nationella samarbetet kring socialt ansvarstagande i offentlig upphandling, fortsatt det nationella samordningsansvaret för avtalsuppföljning avseende läkemedel. På avtal ingånget 2018 har 20 avtalsleverantörer valts ut för skrivbordsrevision. Revisionerna genererar fortsatt arbete under 2019 framförallt i form av kontorsrevisioner och hantering av CAPs (korrigerande handlingsplaner), men också i form av återrevisioner vid behov.

Av VGR nuvarande läkemedelsleverantörer har 42 av totalt 76 företag (55 %) kontrollerats genom revision.

Ordnation

Antibiotika till invånare i Västra Götaland: Fördelningen mellan olika förskrivare är i stort sett oförändrad 2018 jämfört med 2017. Vårdcentraler och jourcentraler står för största delen av förskrivningen (60%) men har minskat med en procentenhet jämfört med 2017. Förskrivningen från övriga riket har ökat något, delvis på grund av ökad förskrivning från digitala vårdgivare med säte i andra regioner och landsting. Antalet antibiotikarecept per 1000 invånare förskrivna till personer i VGR har minskat med 4% senaste året. Minskning ses i alla

åldersgrupper och regionen har gått från att ha haft tredje högst till att ha nionde lägst totalförskrivning av alla regioner (delad niondeplats).

Luftvägsantibiotika är den vanligaste antibiotikan i alla regioner men det finns en stor spridning i landet och Västra Götaland har här femte högsta förskrivning per 1000 invånare.

Av de 198 vårdcentraler som ingår i statistiken, minskade 136 stycken (69%) sin antibiotikaförskrivning jämfört med 2017. Även om förändringarna i allmänhet är små kan man notera att även de som hade relativt låg förskrivning redan 2017 har fortsatt reducera sin förskrivning.

Förskrivningen av antibiotika fördelat på vårdgivare:

Förskrivare	Andel av recept (%)
Vårdval VGPV (vårdcentraler och jourcentraler):	60
Sjukhus	21
Övriga VGR	8
Tandläkare	5
Övriga riket	6

Skillnaden mellan kommuner är fortfarande stor. Hela 132 recept/1000 invånare och år skiljer mellan den kommun som har lägst (Lidköping 232 st) respektive högst förskrivning (Gullspång 364 st).

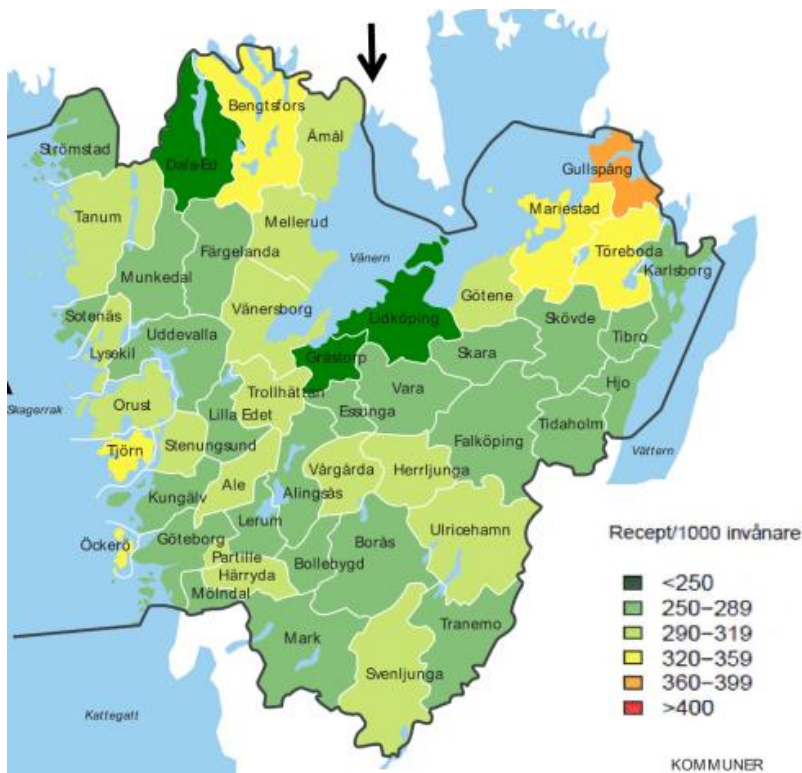
Kassation

Arbete med definierat sortiment

Sortimentsrådet inom Sjukhusapoteket VGR arbetar dagligen med att säkerställa att rätt läkemedelsprodukter och produktinformation finns tillgängliga i vården. I detta arbete ingår att anpassa det definierade läkemedelssortimentet inom slutenvård och primärvård till rekommenderat och upphandlat sortiment. Inga mätningar angående huruvida detta har påverkat läkemedelskassationen har utförts, men kassation av läkemedel inom slutenvården och primärvård bör minska genom det kontinuerliga arbetet med anpassning av sortiment och förpackningsstorlekar efter vårdens behov av läkemedel.

Kassation av extemporeläkemedel

I Sjukhusapoteket VGR:s samarbete med APL finns en arbetsgrupp med uppdraget att minska kassationen i samband med beredning och användning av cytostatika. Uppdraget är att följa och analysera förbrukning- och kassationsstatistik för extemporeläkemedel i regionen samt ta fram åtgärder so kan minska kassationen.

Antal antibiotikarecept per 1000 invånare under 2018

Mer information

- Hittar du på intra.vgregion.se/uppfoljningmiljo eller www.vgregion.se/uppfoljningmiljo
- Strama: <https://www.vgregion.se/halsa-och-varld/vardgivarwebben/vardriktlinjer/strama/>
- Har du frågor kring resultatet? Kontakta miljöstrateg Per Rosander, per.rosander@vgregion.se